СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 254. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 31. жовтня, 1928. VOL. XXXVI. No. 254. Jersey City, N. J., Wednesday, October 31, 1928. THREE CENTS.

ГРАФ ЦЕПЕЛІН НА ПОВНОМУ МОРЮ

ЛЕТИТЬ СЕРЕД ДОЩУ І МРАКИ. ОДИН З ПАСАЖИРІВ ЇДЕ „ЗАЙЦЕМ". УСІ ЗДОРОВІ.

НЮ ЙОРК, 29. жовтня. — По радіо подають з Графа Цепеліна, що всі здорові та що цепелін летить зі скорістю 100 миль на годину. Кораблі, що бачили цепеліна, доносять, що він то підноситься вгору то спадає, шукаючи способу, якби то перебратися в більш спокійну полосу. Один з кореспондентів подав, що на воздухоплаві знайшли над ранком молодого хлопця, Клеренса Тергуна, котрий втиснувся якимсь чудом до цепеліна і відбуває тепер разом з іншими подорож до Европи.

„СЛІПИЙ" ПАСАЖИР З ЦЕПЕЛІНА.

РАЙ, Ню Йорк, 29. жовтня. — Миссис Джан Доннелі подає, що Кларенс Тергун, котрого придержали на Графі Цепеліні, мешкав до послідної суботи в неї, але в суботу прибрався, забрав деякі річи і зник. Він має 19 літ, а виглядає на 16. Господиня Тергуна заявила, що вона вже призвичаєна до того, що Тергун зникав на кілька днів. Він все кудись вандрував. „Зайцем" переїхав він майже цілу територію Злучених Держав. А як тільки довідався, що Граф Цепелін летить до Америки, то не міг видержати з розпуки, що він не є першим пасажиром.

СМИТ У БАЛТИМОР.

20,000 ЛЮДЕЙ ВИТАЄ ЙОГО НА СТАЦІЇ, А 14,000 ПРИСЛУХУЄТЬСЯ БЕСІДІ. СМИТ АТАКУЄ РЕПУБЛИКАНСЬКУ ПАРТІЮ І КАЖЕ, ЩО ПРОТИСАЛУНОВА ЛІГА І КУ КЛАКС КЛЕН — ЦЕ ПРИЯТЕЛІ РЕПУБЛИКАНЦІВ.

БАЛТИМОР, 29. жовтня. — Принятня, якого зазнав ґовернор Смит у Балтимор, дасться хіба порівнати з тим ентузіязмом, яке викликало завішення зброї по скінченню світової війни. 14,000 людей заповнило Арморі Гол вже в 6 годині вечером, хоч ґовернор Смит мав говорити допераа в год. 9. Овація, яку справили Смитови, тревала 18 мінут.

В своїй бесіді критикував Смит діяльність Протисалунової Ліґи і Ку Клакс Клена, називаючи їх найбільшими шкідниками, що вщіплюють у нарід ідеї, противні американському духови. І тому саме републиканська партія є реакційною, бо опирається на протисалуновій Лідзі і Ку Клакс Клені.

Ґовернор Алберт Річі з Мериленд заявив, що ще сеї ночі не буде в Балтимор одної людини, котра не булаб рішена голосувати за Смитом.

МЕЛОН ЗА ГУВЕРОМ.

РЕПУБЛИКАНСЬКА ПОБІДА ЦЕ ТЕ САМЕ, ЩО УРЯД В ДОБРИХ РУКАХ.

ВАШИНГТОН, 29. жовтня. — Секретар Мелон виголосив по радіо виборчу промову, в якій радив голосувати на Гувера. На його думку Гувер надається найкраще на президента, коли хочемо мати розважний і солідний уряд. Демократи — говорив Мелон — готові завести державу на бездорожжа, бо воюють самими демагоґічними експериментами, як от у справі допомоги фармерам, чи в справі водних сил.

ГОНДУРАС МАЄ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА.

ПЕРШІ ВИБОРИ, ЩО ПРОЙШЛИ СПОКІЙНО.

ТЕҐУСІҐАЛПА, Гондурас, 29. жовтня. — Мимо того, що ведено найбільш завзяту виборчу кампанію, якаколинебудь була, самі вибори на президента відбулися в повнім спокою. Кажуть, що це треба завдячувати тактови теперішнього президента Паз Барона.

Новим президентом вибрано д-ра Вінцента Коліндреса з ліберальної партії. Його урядовання буде тревати від 1929 до 1933 року. Вибрано його більшостю 12,000 голосів.

БУДЖЕТ НЮ ЙОРКУ.

ДОСІ ПЛАТИЛИ НА КОЖДИХ ОПОДАТКОВАНИХ $100 АЖ $2.62 МІСЬКОГО ПОДАТКУ.

НЮ ЙОРК, 29. жовтня. — Вкінці означено буджет міста Ню Йорку на слідуючий рік. Виносить він $538,928,697. З кождих оподаткованих $100 треба буде платити $2.66 на покриття цего величанського буджету.

ХТО БУВ ЗА РОБІТНИКАМИ?

ЕССЕМБЛИМЕН БЛОХ ТВЕРДИТЬ, ЩО РЕПУБЛИКАНЦІ НЕ ДОПУСКАЛИ ДО УХВАЛИ ЗАКОНІВ, ЯКІ ЙШЛИ В КОРИСТЬ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 29. жовтня. — Морис Блох, демократичний провідник в Ессембли, оголосив заяву, в якій доказує, що тільки завдяки ґовернорови Смитови пройшли деякі закони в користь робітництва. А републиканці цілими роками тільки те й робили, що не допускали до ухвали законопроєктів у справі охорони робітників, особливо жінок. Закон за 48-годинним тижнем праці для жінок і дітей пролежав кілька літ, аж вкінці змушені були републиканці його ухвалити, піднісши працю з 48 на 49 і пів годин.

ГРОЗИТЬ ЕКОНОМІЧНОЮ ВІЙНОЮ.

НА СЛУЧАЙ, КОЛИ ПРЕЗИДЕНТОМ ВИЙДЕ ДЕМОКРАТ.

ВАШИНГТОН, 29. жовтня. — Др. Губерт Вурк, президент Републиканського Національного Комітету, говорив по радіо і заповів републиканську побіду. Він заявив, що це одинокий ратунок, бо інакше добробут був би загрожений. Демократи викликалиб економічну війну, а це знова привелоб до економічної катастрофи в Америці.

УСУВАЮТЬ ПОЛІЦИЙНИХ УРЯДНИКІВ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 29. жовтня. — Ґренд Джюрі заопінювало видалення зі служби 18 поліцийних капітанів і 3 інспекторів за хабарництво. Всі вони мали в банках ощадности на $800,000.

ПІСЛАВ ТЕЛЕГРАМУ НА МАРС.

Англієць др. Робінсон післав уже вдруге телеграму на Марс, але відповіди не одержав. Телеграму пересилала лондонська радіотелеграфічна стація хвилями 30,000 метрів довжини. Робінзон заявляє, що він уже довший час комунікується з одною жінкою Марсіянкою. Тепер він говорить, що знову мав від неї відповідь.

ТУРКИ ЗАСТРІЛИЛИ ДВОХ ГРЕЦЬКИХ РИБАКІВ.

Турецька прибережна патруля стріляла до грецьких рибаків, що ловили рибу недалеко турецького берега. Двох з них убито. Тепер Греція заявила протест проти такого варварського вбивства. Населення острова Хіос, де ховали одного з убитих, зробило протитурецьку демонстрацію.

ЯК МОСКАЛІ РОЗУМІЮТЬ УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Ось зразок того, як розуміють українську мову Москалі, що говорять: „Какая разница между русским і українскім языком". Ми подали відомости про знесення вироку смерти Атаманчукови та Вербицькому, а нюйорське „Новое Русское Слово" з приводу того подає таку новинку: „Вирок смерти украінскому отаманові скасований. Варшава. — Польський суд скасував вирок смерти отаманови Вербицькому за убивство".

Так то Москалі з Атаманчука зробили „отамана". Горе з тим „общепонятним языком".

ЗАБИВ 6 І ПОРАНИВ 5 ЛЮДЕЙ.

На Волині біля Ковеля на сільському сході якийсь Мезович почав сварку з селянами. Коли його видалили зі сходу, то він вихватив у жандарма баґнет і накинувся на людей. Поки його арештували, він забив 6 людей, а пять поранив. Заспокоївшись, Мезович заявив, що в нього був вселився дияволом.

ЩЕ ПРО ЗАТОПЛЕННЯ „ЛЮЗИТАНІЇ".

Бувший командант німецької субмарини, що затопила „Лузитанію", пише в своїх спогадах, що він не знав зовсім, в який корабель випускає торпеду. Про це він розповідає так: „Корабель був у віддалі 400 ярдів, коли я наказав торпедувати його. Торпеда влучила. Біля мене був помічник. Я наказав йому ближче обсервувати потопаючий корабель. Він, приглядаючись у перископ закричав: „Мій Боже, це „Люзитанія"! „Я став знову на своєму місці біля перископу. Корабель надзвичайно скоро потопав".

ДВА РОКИ ВІДТЯТІ ВІД СВІТУ.

В 1926 році большевики запроторили на острів Врангеля 55 Ескімосів і 5 білих. Тепер не можуть ніяк доставити їм поживи, бо взагалі з ними скомунікуватись. Всі спроби осягнути це кораблем чи літаками не вдаються.

Острів Врангеля положений на далекій півночі Ледового океану серед ледів та вічного зимна. Всі попередні експедиції, що замешкували на Острові, загинули від голоду та зимна.

Мало є надії, що ті 60 нещасливців, яких там закинено в 1926 році, ще живуть.

МЕТАЛЬ, ЩО НЕ МАЄ ВАГИ.

Англійський учений Тейт винайшов новий металь, що не має ваги. Підчас демонтрування цього металю він поставив на стіл спеціяльну миску, зроблену з металю, схожого на алюміній. Над мискою він розмістив кілька шматків того самого металю. Ті шматки, нічим не підперті, залишилися в повітрі. Цей металь досі не був відомий.

ПЕРЕНАСЕЛЕННЯ ЗЕМЛІ.

Сучасне населення землі числить 1,950,000,000 людей. Коли далі населення буде збільшуватися по 1% річно, то в 2200 році кількість його виносити буде 7,365,000,000 душ. Така величезна кількість населення земської кулі буде мати величезні клопоти зі своїм харчуванням.

ЕКСПЛЬОЗІЯ ҐАЗОЛІНИ ЗАБИЛА РОБІТНИКА.

У фабриці Стендерд Ойл Ко. в Нюарку експльодував тенк з ґазоліною. Сильний вибух забив механіка Фрейзера, що направляв тенк.

КОРОЛЕВИ 7 РОКІВ ВІКУ.

Урочисто відсвяткували в Румунії сему річницю народження свого короля Михайлика. Весело бавився король своїми новими забавками, не думаючи про те, що він властитель 18 міліонів підданих.

ВИБУХАЄ ВУЛЬКАН.

Другий у світі по розмірам вулькан Асо-Сан, що знаходиться в Японії, знову почав вибухати. Викидає зі свого кратеру стовпи вогню, диму й ляви. Вульканічний попіл укриває землю 50 миль навколо вулькану. Висота цього вулькану виносить 5,600 стіп, а кратер його є 12 миль завширшки.

ВИБУХ ПЕЧІ ЗАБИВ КУХАРКУ.

В Тамаці експльодувала ґазова піч. Полумя охопило кухарку, що була поблизу печі, та попарило її так, що вона в страшних муках померла. Властитель готелю Казал, що хотів уратувати кухарку, також сильно попікся.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

В Англії знову сталася залізнича катастрофа, при якій чотири особи вбито, а три тяжко поранено. Пасажирський експрес зі страшною силою ударився з тяґаровим потягом. Машиністи та кочеґарі з обох паротяґів убиті відразу.

В СПІЛЬНІЙ МОГИЛІ.

В місцевости Крениці над Лабою в Чехословаччині поповнили самогубство двоє дітей. Ось короткий перебіг цілої трагедії: 14-літня донька лікаря й 16-літній ґімназіяльний учень жили від дитинства у великій приязні. З часом приязнь перемінилися в любов. Енерґійна дівчина постановила зараз вийти заміж. Хлопець відраджував їй це, однак даремно. Дівчина грозила, що коли родичі не згодяться, то поповнить самогубство... Що це є одинокий вихід з ситуації, переконала про те хлопця й намовила його до спільної смерти. В обіймах кинулися в глибокі хвилі ріки, які замкнулися над ними на віки. В прощальнім листі до родичів просили поховати їх у спільній могилі.

ВОРОШИЛОВ ПРО ПОЛЬЩУ І РУМУНІЮ.

Аґ. Всх. подає: Після укінчення київських маневрів нар. ком. військових справ Ворошилов у промові сказав, що взаємини СРСР із Польщею і Румунією напружені. Передовсім обурювався Ворошилов, що в Польщі є український уряд Лівицького. Зате взаємини між СРСР і Німеччиною дуже добрі.

ІСПИТ ПІД ГІПНОЗОЮ.

Професор Бюкенен з Кембрідж зробив цікаву спробу зі своїми учнями. Він загіпнотизував їх і вмовляв їм у гіпнозі на протязі кількох місяців двічі тижнево, що вони можуть учитись відтепер лекше та хутше. Цей експеримент мав дати незвичайні наслідки. Невідомо тільки, чи учні не втратили на здоровлю того, що придбали на свідоцтвах. Ще за якийсь час можемо почути, що учні здаватимуть іспити просто в гіпнозі без потреби підготовки.

МІЛІОНЕР.

Німецький робітник Авґуст Франк, що працює у залізничій фабриці в Кайзерслявтерн, дістав спадщину від американського вуйка: яких 4 міл. зол. Таке майно не задоволило його. Коли директор прийшов побажати йому з приводу такого щастя, Франк відповів: „Ви гадаєте, що я задоволений, що став міліонером? Крім неприємностей і клопотів, нічого з цього не маю. На всякий випадок я рішив не змінювати свого способу життя і коли дозволите, буду надалі працювати у вашій фабриці".

САБОТАЖ?

На шляху Львів-Самбір на 17-ім км. залізничого шляху від Львова контроля ствердила деяке розлюзнення шин. Польські часописи добачують у цьому вчинок саботажної організації. На місце виїхав шеф політичної поліції надкомісар Мітленер, щоби перевести слідство, бо — як впевняють польські часописи — плянований замах на поїзд є актом політичного саботажу. Далі подають ціж часописи, що власти видали далеко йдучі розпорядки, які основно заківідують усі саботажні заходи.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ БЕЛЬҐІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

Після довгих спорів бельґійський парлямент приняв закон про нову орґанізацію війська.

Реорґанізація ця дотичить як числа постійного війська, так і часу активної служби, а не теж стоїть у звязку з загальними оборонними приготованнями на випадок нової війни. Ходить головно про належне укріплення бельґійських кордонів від сторони Німеччини.

Цікавою новістю в цьому законі є розпорядження про вживання в командуванню двох мов, цебто французької й фляманської. Кожний офіцир мусітиме володіти обома мовами. Закон передбачує спеціяльні іспити з мови, від яких залежатиме наділення старшинського ступня. Належить признати, що введення двох краєвих мов в командуванню може мати чималий вплив на національний характер бельґійської армії.

ФРАНЦІЯ НЕ СПІШИТЬСЯ ВИВОДИТИ СВОЇ ВІЙСЬКА З НІМЕЧЧИНИ

ПОАНКАРЕ ГОВОРИТЬ, ЩО ФРАНЦІЯ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ РЕПАРАЦІЙ ДЛЯ ЗАПЛАТИ СВОЇХ БОРГІВ АНГЛІЇ ТА АМЕРИЦІ, А ТАКОЖ І ЗАДЛЯ ВІЙСЬКОВОГО ВІДШКОДОВАННЯ. ЯК ҐАРАНТІЮ БУДЕ ТРИМАТИ ДАЛІ СВОЇ ВІЙСЬКА В ОКУПОВАНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ.

ПАРИЖ, 29. жовтня. — Премієр Поанкаре заявив перед зборами 700 майорів міст з Нормандії, що Франція буде домагатися такої висоти репарацій, щоби ними сплатити свої борги Англії та Америці, а також, щоби покрити шкоду, яку принесла війна. Поки остаточно не будуть закінчені репараційні переговори й Німеччина не почне платити, Франція буде окупувати німецьку територію, як ґарантію того, що Німеччина буде точно платити.

Франція, каже Поанкаре, має таку повоєнну руїну, що вона не може далі жертвувати своїм правом на матеріяльне покриття її шкід. Притім він підкреслює, що Франція не хоче якоїсь винагороди, а лише домагається покриття всіх своїх воєнних страт.

НЕМА НАДІЙ НА ЗМЕНЬШЕННЯ РЕПАРАЦІЙ.

ТЕПЕР НІМЕЧЧИНА ПЛАТИТЬ 600 МІЛ. ДОЛЯРІВ РІЧНО. ХОЧЕ ЗМЕНЬШИТИ ЦЮ СУМУ ПРИНАЙМНІ НА ПОЛОВИНУ. АНТАНТА МОЖЕ ЗГОДИТИСЯ НА НАЙМЕНЬШУ СУМУ, 48 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ РІЧНИХ СПЛАТ.

ПАРИЖ, 29. жовтня. — Знавці не мають великих надій на відповідне зменьшення щорічних німецьких репарацийних рат. Причини сього такі:

Перше: Злучені Держави стоять на тому становищі, що бувші держави Антанти мусять сплачувати свої борги Америці незалежно від їх розрахунків з Німеччиною.

Друге: Англія стоїть на тому, що континентальні держави повинні платити їй свої борги в таких розмірах, щоби це покривало її сплати Америці.

Трете: Франція стоїть на тому, що вона мусить мати від Німеччини суму, потрібну їй для плачення своїх боргів Англії та Америці, а також як відшкодовання за воєнні знищення.

Зменьшення німецьких репарацій залежить головно від позиції Злучених Держав, які досі ще не заявили заміру переглядати наново питання боргів Европи.

Тому мало є надій, щоби Німеччині зменьшили річну сплату репарацій з 600 до 240 мілонів, або найменьше до 360, чого саме Німеччина сподівається.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЛИШАЮТЬ КИТАЙ.

АМЕРИКАНСЬКА МОРСЬКА ПІХОТА ТА ВІЙСЬКОВІ КОРАБЛІ ВЕРТАЮТЬСЯ З КИТАЮ ДО СВОЇХ БАЗ.

ШАНҐАЙ, 29. жовтня. — 200 матросів морської піхоти та 30 офіцирів на кружляках „Трентон" і „Мемфіс" вертаються з Шанґаю до своїх постійних кватир. Адмірал Брістол виїхав на кораблі „Пітсбурґ" до Ґуаму.

Таксамо з китайських вод відходять військові судна американської азійської фльоти, в складі одної дивізії кружляків та двох дивізій торпедовців.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ ЦЕПЕЛІНА.

СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО „ГРАФ ЦЕПЕЛІН" ПРИЛЕТИТЬ У НІМЕЧЧИНУ В СЕРЕДУ. ЙОМУ ГОТУЮТЬ ВЕЛИКУ ЗУСТРІЧ.

ФРІДРІХСГАФЕН, 29. жовтня. — Заряд цепелінових фабрик видав наказ, щоби всі були готові стрічати „Графа Цепеліна" в середу в 6 годині ранку. Сподіваються, що пересічна скорість повітроплава з Америки до Европи буде від 50 до 60 миль на годину.

Уряд та міська управа Фрідріхсгафена готують урочисте принятя героям, що повернуться на цепеліні. Федеральне німецьке міністерство почти і телеґрафу просить усі радіостанції не пересилати на цепелін приватних телеграм, а повідомляти його лише про стан погоди.

В ПАРИЖІ АРЕШТОВАНІ МОНАРХІСТИ-АҐІТАТОРИ.

КРИЧАЛИ „ПОАНКАРЕ ВБИЙНИК", КОЛИ ПРЕМІЄР-МІНІСТЕР ЇХАВ З ДВІРЦЯ. ГАЗЕТА ОБВИНУВАЧУЄ ЕПИСКОПА ТА КАРДИНАЛА В ДЕМОНСТРАЦІЯХ ПРОТИ ВІДКРИТТЯ ПАМЯТНИКА КОНБ-ОВИ.

ПАРИЖ, 29. жовтня. — Коли премієр Поанкаре їхав із залізничого двірця до міської Управи, його витали натовпи народу вигуками: „Хай живе Поанкаре!" Лише невелика горстка аґітаторів-монархістів кричала „Поанкаре вбийник"! Ці крикуни заарештовані детективами.

Радикальна газета обвинувачує епископа з Рошель та кардинала з міста Бордо в роздуванню вогню релігійного фанатизму, що привело до подій підчас відкриття памятника Конб-ови. За пролиту там кров газета обвинувачує цих двох достойників церкви.

ЗА НОВИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

ФРАНЦУСЬКІ КУПЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ НОВОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ МІЖ ФРАНЦІЄЮ ТА ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

ПАРИЖ, 29. жовтня. — Злучені Держави відкинули всі пропозиції Франції до перегляду митних тарифів. Тепер у Франції почався рух за новим торговельним договором з Америкою.

Купці жадають, щоби по новому договору французькі товари допускалися до Злучених Держав на тих умовах, як у Францію принимають американські товари.

Сподіваються, що найблизша сесія французького парляменту піднесе справу отого нового торговельного договору.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

З Канади належить висилати гроші лише за т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ЕПИСКОПИ ПОЛІТИКУЮТЬ

Біля французького міста Ля Рошель відбулося минувшої неділі відслонення памятника Еміля Конба, на якім то святі промовляв від імени уряду Едвард Еріо, голова радикальної партії і міністер просвіти. Конб відомий у Франції як французький патріот, завзятий републиканець і симпатик французької революції, а разом з тим як той премієр міністрів, за якого урядовання переведено у Франції розділ церкви від держави. Цего останнього не годні йому забути французькі клерикали, а зосібна ще французькі монархісти не можуть йому дарувати його републиканської пропаганди.

Та нарід уважав за відповідне віддати пошану людині, що той нарід любила і йому ціле життя вірно служила. Тому саме поставлено йому памятник в тім місті, де він родився.

Відслонення цего памятника дало притоку католицькому епископови з Ля Рошель заговорити про Конба і назвати ставлення йому памятника — публичним гріхом.

Всі знали, що такий поступок епископа не лишиться без наслідків. Тому уряд дав спеціяльний наказ поліції, щоби держала порядок. Здавалося, що всьо пройде спокійно. Саме Еріо закінчив спокійно свою бесіду, цитуючи на кінці слова Конба: Я не жду на справедливість з боку моїх ворогів. Еріо зійшов, а поліція його супровожала, не звертаючи уваги на статую, до якої прискочив молодий чоловік і розбив молотом голову статуї. Зробився заколот, поліція була змушена стріляти, а наслідок: один убитий, а другий смертельно ранений.

Нападу допустилася молодіж, згуртована в католицько-монархістичній орґанізації. Всі признають, що епископ з Ля Рошель долив оливи до огню і спричинив не тільки пролив крови, але відновив тертя між клерикалами і їх противниками. Французький уряд пішов був тепер Ватиканови на руку, а в парляменті предложено проекти законів, що являлися для католицької церкви дуже корисними. Та все те буде тепер не тільки стримане, але побоюються нового протикатолицького звороту у Франції.

Як бачимо, нова боротьба і новий хаос, і то через те, що Конб перевів у Франції розділ церкви від держави, себто ту саму реформу, яка ввійшла в основу американської конституції. Пролялася отже у Франції кров в обороні тої реформи, яку тут в Америці вважає за розумну і доцільну не тільки відомий католик, військовий капелян і проповідник Фатер Дофі, але і тутешні епископи та кардинали. Принаймні так вони тепер заявляли з приводу виборчої кампанії і тої боротьби, яка витворилася в Америці з приводу кандидатури католика на президента держави.

НАЦІЯ, ЩО СТИДАЄТЬСЯ СВОГО ІМЕНИ

Найбільший славянський нарід стидається свого власного імени. Як не дивно, але Москалі й досі уперто не хочуть називати себе своїм справжнім іменем. Вони все уперто називають себе „русскімі", взявши стародавнє імя Славян, що жили на українських просторах, тих Славян, з яких походять Українці.

Зробили це вони тому, що Київська Русь, себто Україна, має свою славну історію, яка її тісно вяже з Европою і з европейською культурою. Між тим як минувшина Московії, аж до часів Петра Великого, це історія напівдикого азійського народу. Навіть не народу побідника Чінґіс-Хана, чи якого иншого, що мав славну, хоч і азійську минувшину, що мав своєрідну культуру. Ні, історія московського народу, це історія народу-раба, народу, що з колиски свого історичного життя не знав нічого крім рабства, що увесь час носив на свойому карку тяжке ярмо рабства своїх деспотів та азіятів-завойовників.

Тому Москалі так не люблять розкривати сторінки своєї історії часів московського царства. Тому то вони так хапаються за історію Київської Руси, стараючись доказати, що властиво і Москалі і Українці є один „русскій народ". Вони стараються закрити ті факти, що дика Московщина завдала більше шкідливого удару київській Руси ніж Татари. Український ренеґат, суздальський князь Андрій Боголюбський, зі своїми московськими ордами сплюндрував Україну та знищив Київ так, як ніколи цього не робили Татари.

Це подаємо лише як ілюстрацію длятого, якими „рідними братами" Українцям були Москалі, ще з пелюшок свого історичного життя. Раби засвоїли від гнобителя всі жорстокі методи гноблення, а заостривши їх, почали вживати їх проти Українців.

Коли звернутися до дальшого історичного життя Москалів, то побачимо, що увесь час під іменем „русскій", „русское" вони грабували народи, над якими панувала Московщина. На своє конто вони звертали всі здобутки инших народів на полю науковому, культурному і т. д. Все, що було й є найкраще в народів, які гнобила Московщина, Москалі завжди видавали і видають за своє власне. І скільки ограбовані ними народности не протестують, Москалі ніколи не признають їм рацію, але ще більше, ще цинічніше твердять, що „ведь ето наше русское".

Коли треба Москалям виступити десь між чужинцями в народних строях, то вони стидаються надягнути на себе свої народні строї. Замісць того натягають старовинні, вже давно музейні, боярські строї й дурять чужинців, що це справжні народні московські строї. Звичайно, воно приємно показати чужинцям боярський „какошнік", добре гаптовану й дорогу сукню, взути на ноги чобітки і т. п.

Але жадна „поважаюча себе" Московка не буде „щеголять" перед чужинцями в кумачевій спідниці без пояса, у фартусі, що повязаний попід руками через груди, а не на поясі, та в личакових постолах, натягнутих на ноги, що завинуті в білі онучі. Ліпше на голові мати ефектовний „какошнік", ніж запнутися кумачевою хусткою. Це є дійсно старовинна й сучасна народня московська ноша, але не ті боярські одяги, які Московки видають перед чужинцями за московську народню ношу.

Замісць московської народної пісні, вони співають або циганські романси, або пісні, скомпоновані композиторами, про які нарід і поняття не має. Але частіше всього нашу рідну українську народню пісню видають за московську. На чужому, краденому добрі будують славу свойому імени.

Між ручними виробами, що Москалі видають перед чужинцями за свої, завжди знайдеться найменьше оріґінального московського. Особливо у вишивках чи у виробах килимів вони старанно видають українські за свої. Замісць своїх непоганих вишивок „гладю" вони подають чудесні українські вишивки „хрестиком". Серед килимарства виставляють чудесні українські плахти, українські та молдованські килими і т. п.

Ми, Українці, булиб лише горді з того, що нашим народнім добром, нашою історією пишаються „русскіе", колиб вони чесно називали, якому народові належить те, що вони видають за своє. А так доводиться лише потішати себе, що Москалі такі вбогі, що стидаються всього свого, навіть власного імени.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГУВЕР ЧИ СМИТ?

Пан Белеґай з Шікаґо в своїй дописи, поміщеній в Свободі в ч. 247, арґументує, що демократична партія не піпре ніколи української справи. Дотепер нема ані одного доказу, що републиканська партія колинебудь підперла українську справу, хотяй мала нагоду її піддержати, колиб хотіла.

Я собі дуже добре пригадую делеґацію Українців до Вашинґтону, яка складалася з поверх сто осіб. Що сталося? Ми прийшли до тодішного секретаря заграничних справ Гюза, виголосили наші бесіди і який був результат? Гюз в кількох словах відповів, що йому було приємно побачити таке велике число американських горожан і опісля забрався до своєї приватної кімнати. Ні словечком не торкнув справи, яку ми йому представляли. Навіть не висказав нам своїх симпатій про горе, яке нам діяли наші вороги в Галичині. З сеї авдієнції з Гюзом я виніс враження, що Гюз нас цілковито зіґнорував. Ось як републиканська партія поперла українську справу.

Не можна казати, що одна або друга партія попре українську справу, бо ані Смит ані Гувер не забрали слова щодо української справи. Рівнож не можна казати, що коли Поляки попирають Смита, то тим самим Смит ворог Українців. Колиб лиш на тій підставі ми мали рішати, за ким стати, то се булаби за короткозора політика. Однак придивімся, чи дійсно Поляки підпирають Смита так одноголосно, як кому може видаватися. От возьмім під увагу обставини в Шикаґо. Дотепер Поляки в Шикаґо майже без винятку були демократи. В теперішній кампанії одна з польських часописей в Шикаґо заявилися за Смитом, а друга за Гувером. Одна приобіцяла Смитови пів міліона польських голосів, а друга таке саме число польських голосів приобіцяла Гуверови.

Льокальна републиканська кватира перший раз в своїй історії своїм коштом удержує осібну польську републиканську кватиру, в часі, коли такого привілею републиканська партія не дала ні одній другій нації. Поляки в Шикаґо в незвичайний спосіб аґітують за Гувером. Їх інтеліґенція є меньш-більш рівно поділена в своїх голосах щодо двох передових кандидатів.

Одним з найблизших приятелів Смита є Норман Дейвис, котрий був в кабінеті президента Вилсона підсекретарем заграничних справ. Коли рішалася справа Мемеля, Дейвис був вибраний і назначений Вилсоном ту справу рішити і він рішив її на користь Литви, віддаючи Мемель Литві. Се є той самий Дейвис, котрий був в Шикаґо разом зі Смитом підчас його послідної візити в Шикаґо. Литовці дали дня 18. с. м. банкет в честь Дейвиса. Українці і Білоруси брали участь в тім литовськім банкеті. У своїй бесіді, виголошеній на тім банкеті, Дейвис сказав між иншим таке: „В части Литва дістала справедливість. Ще позістає Україна і Білорусь. В будучности буде обовязком Америки подбати про се, щоби Україна і Білорусь рівнож дістали справедливість і стали свобідними державами". Ось так люди, які найблизше стоять коло Смита, відносяться до української справи. Рівнож не треба нам забувати, що коли Смит стане президентом, то майже напевно Дейвис стане його секретарем від заграничних справ.

Також мушу зазначити, що в дні згаданого банкету Литовці попросили нас, Українців і Білорусів, назначити по одному делеґатови піти до готелю Дейвиса і звідтам приїхати з ним до другого готелю на сей банкет. Др. Мирослав Сіменович і д. Іван Змагар були назначені: перший від Українців, а другий від Білорусів. Дейвис був разом зі Смитом в його готелі. По дуже ввічливім принятті делеґації Дейвис пішов до кімнати Смита і хотяй Смит вечеряв, відложив вечеру і прийшов повитати делеґацію. Авдієнція зі Смитом тревала сорок пять мінут, а підчас неї Смит виявив незвичайне заінтересованне в українських, білоруських і литовських справах. Ось так Смит відноситься до Українців.

Дня 19. с. м. була уладжена спеціяльна авдієнція у Смита для представників горожан чужоземського походження. На авдієнції Смит сказав таке: „Панове, я тішуся вашою візитою і я є вам дуже вдячний за ваше щире попертя. Будьте певні, що я, як президент, буду завсіди памятати про потреби й інтереси всіх людий нашого краю". Др. Мирослав Сіменович, др. Володимир Сіменович і підписаний брали участь у тій делеґації з рамени Українців.

Се ще є велике питаннє, чи Гувер стане президентом. Навпаки, всякі дані вказують, що в послідних часах політична струя несе до мети президентське човно Смита. Якби воно не було, се булаб політична несвідомість, ломаннє нашої горожанської присяги, нехтованнє нашого особистого сумління й іґнорованнє наших українських національних стремлінь, голосувати на одного або другого кандидата лиш по тій одинокій причині, щоби припадково не „зіпсувати" свого голосу і не віддати його на сего, хто припадково може не вийти президентом.

Я лише навів причини, чому ми, як Українці, повинні віддати свої голоси на Смита. Арґументів за Смитом з американського погляду є много. Становище Смита в таких важних питаннях як: робітництво, прогібіція, загальний добробут і допомога фармерам, є добре всім звісне. У всіх тих питаннях становище Смита є проґресивне, коли Гувер займає становище реакційне. Смит ясно висказав в своїх бесідах свою програму, і ліки, які він має на всі недомагання. Гувер знов обмежився або до критики Смита і його програми або покликувався на не, що зробив Кулидж.

Богдан Пелехович,
Шикаґо, Илл.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з ґазет надіслали: гр. Михайло Шпак, Шикаґо.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 29. жовтня помер у Джерзи Сіті Олекса Меленяк, член тов. Українського Поступового Клюбу і відділу 70 У. Н. Союза. Покійний походив з міста Підгайці, Галичина. В часі смерти мав 49 літ. Оставив жінку Станиславу й осьмеро дітей. Помер нагло на удар серця. Похорон відбудеться в середу, 31. жовтня, в год. 9-тій рано, з дому жалоби під ч. 11 Myrtle Ave. Покійний вступив до товариства і до У. Н. Союза в жовтні 1915 року і через 13 літ був взірцевим членом, приходив точно на мітінґи і ніколи не залягав жадного довгу. В. И. П.

Б. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(38)

— Загибай! — Чаплінські заревів і вихопив шаблю.

Стояв заблизько своєї жертви, отже Хмельницький встиг вхопити його праву долоню. Стис так, що Чаплінські йойкнув і шабля з бренькотом впала на землю. Жид, котрий надійшов був з малмазією, втік, бо не хотів, будучи свідком, сам обірвати щось.

— Ти, друже, — Хмельницький промовив супокійно, мабуть вже забагато випив. Я з пяними не люблю сидіти. Бувай здоров. За пару днів побачимося на моїм весіллю. Не забудь приїхати.

Хмельницький відійшов, полишаючи Чаплінського самого. Пішов до Кричевського, де оглянув скриток, в котрім був скарб заговірників і найважніші їх грамоти. В ночи відіхав до Суботова. Хоч був цікавий, яке значіння мав ґудз, будьтоби знайдений Оленою, не пішов до неї, бо гадав, що вже спить. А вона не спала. Оберталася з боку на бік, бо цікавість, що було, коли Хмельницький передав Чаплінському ґудза, не дала їй зажмурити ока. Чула, що сотник надіхав. Гадала, що прийде до неї розказати, що було, а бодай зажадати якого пояснення. Але минула година, сотник не прийшов. В хаті панувала тишина.

— Мабуть ґудза не передав, — подумала. — Або Чаплінські остиг і відійшла йому охота.

Ще хвилю обернулася з боку на бік і вснула.

На другий день рано сотник зайшов до Олени і весело спитав:

— Яку тайну мав той ґудз Чаплінського? Ти, даючи мені його, щось промовчала.

Олена поблідла. Не знала що відповісти і як крутити, бо не знала, що було по передачі ґудза Чаплінському і як вони розійшлися.

— Або що? — спитала. — Сердився?

— Зразу врадуваний кинувся на мене, та став лизати мій писок. Колиж я його запросив на наше весілле, він на мене шаблею. Я викинув шаблю з його руки, запросив ще раз на весілле і відійшов.

— Я... я тим ґудзом сказала йому, щоби собі мене вибив з голови, бо його жінкою не можу бути. Зразу, як ти кажеш, він втішився, бо мабуть не зараз доглянув, що камінчики хибують. Аж від тебе почув, що я його не хочу...

— Хибував один камінчик.

— Один? Я виймила ще два.

— Але я, не знаючи, на що ти їх вилупила, взяв їх з вікна з собою і будучи у Кричевського, назад вставив.

— Буде гадати, що я, що ми обоє зажартували собі з него.

— Нехай гадає.

— Готов наробити тобі якої біди. Нашле на тебе ріжних Дачевских.

— Або я не маю шаблі? Не маю козаків? Дам собі раду.

На другий день по обіді Хмельницький знов поїхав до Чигирина. На просьбу Олени не поїхав сам, але взяв з собою десять козаків. Чверть години по його відізді хтось на подвірю крикнув:

— Горить! Стовп диму бє там, де млин. Мабуть млин горить. Бо щож би горіло, якби не...

Не докінчив, бо перед ворітьми затупотіло і в подвіре ввалилася ціла сотня драгунів. За ними вїхав критий віз. Ротмістр в товаристві чотирох драгунів увійшов у хату і в сінях зустрівся з Оленою, котра вибігла з комнати подивитися, що там таке. Ротмістр чемно поклонився і промовив:

— Сідайте, панно Олено, так як стоїте, в ридван. Поїдете до Чигирина, де звінчають вас з вашим наймилішим. Він там вже дожидає вас, числячи секунди, котрі ділять його і вас від його і вашого щастя.

— Що се значить? Що сталося? — Олена вистогнала. — Він сказав мені, що аж з неділі. Що лиш відіхав звідси, не згадуючи нічого.

— В дорозі надумався инакше. Не гайтеся, бо я тут ще маю роботу.

— Може то який підступ, насильство?

— Ніякий підступ, бо кажу вам, куди повезуть вас. Насильство буде, як не послухаєте приказу.

— Вас прислав сюди сотник?

— Ідете, чи ні?! — ротмістр спитав сердито.

— Благаю вас, скажіть що сталося!

Ротмістр звернувся до своїх драґунів:

— Вивести! Як не схоче іти, винести! Посадити в ляндару і до Чигирина. Конвой, полусотня!

Два драґуни вхопили Олену попід рамена і вивели. Ляндара, окружена полусотнею драґунів, помчалися в сторону Чигирина. В дворі зачався трус. Тиміш походжав поміж драґунами скрегочучи зубами. Бачив ясно, що не вдіє нічого, бо пів сотні драґунів ґаздувало в дворі, ціла одна сотня розставилася навкруги двора і пильнувала, щоби не наскочила яка відсіч. В почуттю своєї безсильности молодий Хмельницький лиш затискав пястуки. Оленка і Катря плакали.

— Не ревіть, тільки покажіть, де батько держить грамоти! — ротмістер кричав.

— В тій скрини, — Катря відповіла, показуючи на скриню драґунами вже розбиту і випорожнену.

— Я тут ніякої грамоти не знайшов.

— На важні грамоти батько має инший скриток, — Тиміш замітив зїдливо — бо не сумнівався, що до хати прийдуть колись злодії.

— Ти ліпше зробивби, як би запряг коні, одну пару лишаю вам, і завіз сестри до Чигирина, бо двір вже не ваш і нині буде тут ночувати військо, — ротмістр відповів.

Драґуни стали виносити з хати обстанову і кидати на дороґу. В короткім часі все, що було в хаті, стояло або лежало на дорозі. Тиміш бачив, що Суботів для них, так як би вже пропав, і не сумніваючися, запряг коні до найбільшого воза, навантажив, що влізлося, забрав сестри, брата і Ксеньку, тай поїхав до Чигирина.

— Скажи батькови, — ротмістр кричав за ним, — нехай пришле по ті річи, що на дорозі, і забере їх. Ми не будемо пильнувати, щоби злодії не розікрали.

По відізді дітий Хмельницького ротмістр випустив увязнену челядь. Позволив відійти, куди схочуть. Челядь пішла до Чигирина, щоби зголоситися до Хмельницького. Ротмістр став списувати реєстр загарбаного маєтку. Худобою Чаплінські не дуже запасся, бо сотник перед пару днями продав усе, що не було потрібне до роботи. За те велику вартість мала сотникова пасіка і чотириста кіп ще не проданого збіжа.

До Олени в ридвані присівся один драґун і розказав їй, що пан староста знехтував королівське наданнє, бо король вже не мав права розпоряджати Суботовом. Суботів перейшов на Чаплінського, Хмельницький буде мусів жити з одної плати козацького сотника, котру мало коли виплачують. Впрочім незабаром і се буде йому непотрібне, бо підстароста збирає проти него докази зради. Вже того, що до сеї пори зібрав, досить, щоби голова Хмельницького злетіла з пліч...

— До когож ви мене везете? — Олена спитала несміло.

Се були її перші слова, від коли драґуни вхопили її попід рамя і вивели з хати.

— До косцьола. Пан підстароста, дружби і ксьондз вже дожидають вас там. Просто з косцьола поїдете до хати підстарости.

Ридван справді задержався перед костелом, окруженим силою гайдуків. Драґун привів Олену аж до престола і передав Чаплінскому. Ксьондз звінчав їх і по хвили ридван, конвойований драґунами, приставив молоду пару до хати Чаплінского. Чаплінські взяв її за руку і потягнув за собою просто до спальні.

— Не бійся нічого, — були його перші слова до неї. — Хата буде цілу ніч обставлена військом. Хмельницький не добереться до нас.

Хоч дуже довго не спали, обоє неначе понабирали води в роти. Він щасливий, що осягнув своє, бо дістав Олену і Суботів, вже не мав що балакати. Вона, також вдоволена, що дістала мужа, та що не звязалася з козаком, котрий втратив маєток, передумувала, якби то впевнити Чаплінского, що вона від першого погляду полюбила його і булаби за нікого иншого не вийшла. Він, утомлений, вже вснув, а вона все ще думала. Вснула, вже як стало сіріти. Коли пробудилася, сонце вже стояло високо; мужа не було в хаті, бо рано лишив жінку в глубокім сні і сам вийшов на місто. Хотів провідати, що робить Хмельницький.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З МАРТИРОЛЬОГІЇ УКРАЇНСЬКОГО СВЯЩЕНИКА.

Часто можна почути, що нікому не є так добре на світі, як священикови. В тім нема нічого дивного. Наші люди, будучи в старім краю, рідко коли мали до діла з світськими інтелігентами. Вони стрічалися з ними дуже рідко і зовсім не знали їх життя. Зате бачили священика кождого дня і знали менше більше його життя. А що пересічний священик був матеріяльно краще ситуований від селянина, то в уяві народа виробився погляд, що нікому в світі не є так добре, як священикови. Тому то наші люди, котрі мали синів в школах, нічого так ревно собі не бажали, як щоби той син починчивше середні школи пішов на теольогію і став священиком. Вони зовсім не думали про те, що священичий стан, так само як і кождий инший, має свої тяжкі обовязки, тягарі і прикрости, особливо духової натури, та що навіть матеріяльне положенне священика не є всюди і все таке рожеве, як це може видаватися. Правда, що були і є в краю священики, котрі маються добре. Але є много таких, котрих матеріяльне положенне є зовсім незавидне. Можна сказати, що більша часть українського священства в старім краю мало що ріжнилася під тим оглядом від того народу, котрого вона була духовним провідником. Та більше ніж тяжкі матеріяльні обставини давалася священикови відчувати його матеріяльна і духова залежність від многих чинників, почавши від епископа і консисторії, а скінчивши на ріжного типу т. зв. патронах церковних. Хто був такий щасливий, що міг ужити протекції в епископа або каноніків або патронів, нераз великих польських шовіністів, той часом міг дістатися на добру парохію. Коли однак такий священик, дуже часто спосібна і характерна людина і щирий український патріот, стараючись о парохію, не схотів лукавити душею і не міг ужити жадної протекції, тоді він мусів ціле життя товчися по всіляких голодівках. І так само як український нарід з біди і нужди мусів утікати зі своєї рідної землі в світ за море, шукаючи хліба для себе і своєї родини. З тої самої причини також теперішні українські священики в Америці були змушені покидати край, а шукати прожитку в тій „молоком і медом" текучій країні. Здавалося, що хоть тут на свобідній землі лекше відітхне і нарід і священик, та що позбудуться тих, котрі не давали їм „в краю" свобідно і щасливо жити і працювати для свого народу.

Та дійсність і тут гірка. Обставини, в яких доводиться тепер українському католицькому священикови жити і працювати, невиносимі, особливо від приходу еп. Богачевського.

Українське священство є позбавлене всякої можности до направи тих лихих обставин в церкві, серед яких воно жиє і працює. Воно змушене робити тяжку роботу в церкві, воно не має жадного голосу в справі церковної адміністрації, котра спочиває виключно в руках одного епископа і його, самовільно ним назначуваної консисторії, вона не може навіть свобідно зійтися і спільно нарадитися над своїми і своєї церкви справами. Доля священика вповні залежна від забаганок епископа, і настрою в народі, котрий то настрій є змінчивий, неначе той вітер і часто залежить від доброї або злої волі впливовійших одиниць в парохії. Зі сторони епископа він стрічає все зимне, часто немилосердне відношенне до него, зі сторони народа недоцінюванне його праці а часто неоправдану ворожнечу, а зі сторони своїх собратів не отримує він потрібного співчуття і помочи, але напаки дуже часто зраду. Він мусить ломити собі голову над тим, як заповнити вічно ненаситні ріжні фонди епископські, про ціль котрих він таксамо малощо знає, як і його парохіянин. Він мусить думати над тим, звідки роздобути досить грошей на покриття місячних церковних розходів, а дуже часто буває і так, що не мав би навіть своєї „пейди" місячної, коли би її не нажебрав. Система рабства, яку запроваджують над своїми священиками епископи і випливаюче з того взаїмне недовіре в священстві, знищили межи священиками всяку щирість і приязність в товариських зносинах до того степеня, що священство уникає себе. Нераз цілими роками два сусіди-отці не видяться ані разу. Священик український в Америці жиє тепер неначе який відлюдок на пустині. Розуміється, що таке життє, позбавлене всякої розради і потіхи зі сторони своїх товаришів, підриває в українськім священику всяку охоту до праці, огірчує його і зроджує в нім апатію до свогоє-точення. Епископ пильно слідить за тим, щоби священики не зорганізувалися в якийсь кружок або товариство, а про всякі сходини треба наперед його повідомляти і просити о благословенне, а радше муситься предложити програму нарад, щоби, не дай Боже, раби не стали домагатися своїх прав. Сю рабську курателю над своїм священством теперішний епископ довів до перфекції, та ідейніша часть священства, помимо всяких епископських заборон, рішила таки заложити своє товариство. Епископ Богачевський в своїй амбіції, уважаючи себе паном життя і смерти своїх підвладних, не лише заборонив священичий зїзд, але яких два чи три роки тому навіть дякоучителям, зїхавшимся на зїзд в Скрентоні, заборонив дати на сю ціль церковну галю. Священик терпить зі сторони епископа а дуже часто також з боку народа і своїх власних собратів. Про свої болі і терпіння не каже нікому, бо ніхто його не пожалує. Перед своїм товаришем він не може відкрити свого серця. З журби і з нервового напруження попадає в ріжні нервові хороби, вкінці, зломаний у здоровлю, передчасно іде до гробу або сходить з розуму, попадає в божевілля і дістається до дому умово хорих. Таке нещастє стрінуло вже 5 українських священиків в Америці, котре то число становить дуже великий процент на несповна одну сотню всіх священиків. Знаменним є, що за час управи теперішного епископа, в недовгім часі по його прибуттю до Америки, збожеволіло аж двох священиків. Є слушні побоювання, що то число, коли теперішне безголовє потреває довший час, збільшиться. Причину так думати дають мені мої спостереження над станом церкви, який витворився в наслідок крайно нерозумної політики теперішного епископа української католицької церкви, довготревалої боротьби народу о свої права і того хаосу, який витворився в церкві в наслідок того, що ані священство ані епископ не думають над тим, як зарадити лихови, що практикується тільки одну засаду: „нехай там і всьо пропадає, як не має статися так, як я хочу". А нарід в той спосіб деморалізується, тратить віру і всяке пошанованне і до власти і до священика, а переслідуваний священик, видячи, що власть його переслідує, що його товариш хоче його знищити, що зі всіх сторін оточений ворогами, а не має попертя від нікого, попадає в грижу, яка може нераз попхнути його до розпуки. Такі і тим подібні случаї, як прим. викиданнє священика на приказ власти з парохіяльного дому при помочи поліції, як то перед кількома роками сталося з одним з наших старших і дуже заслуженим священиком, свідчать, що відносини в українській католицькій церкві за часів еп. Богачевського є крайно ненормальні і коли не приступиться в короткім часі до їх санацій, то пізнійше буде вже за пізно до сего братися. Для Вас особливо, Отці, пять Ваших збожеволілих товаришів, нехай будуть пересторогою в теперішний так критичний для Вас час. Їх вже не вирятуєте. Вони впали жертвою тих відносин в церкві, котрі і Вам відбирають потрібний спокій душевний, роблять Вас невільниками, рабами і ведуть Вас до „передчасного гробу, або там, де ще трох з них коротає свій нещасний вік. Єдности і злуки нам потрібно, щоби ратувати нарід і церкву і себе самих перед неминучою загладою. Хоч пізно, але коли щиро всі возьмемося до діла, ще можна буде богато вратувати.

о. Середа,
Шенандо, Па.

Потішив його. — Чому так плачеш, Івасю? — питає Михась.

— Бо учитель сказав, що мій тато, який зробив мені рахункову задачу, є конем, а я ослом.

— То не маєш чого плакати — потішує Михась. — Так не може бути. Коли ти є осел, то і твій батько мусить бути осел, а не кінь.

Др. Волод. Клодницький.

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДУМКИ

(Передрук заборонений).

(32)

(Докінчення)

Тут годиться повторити, що, на думку Русса, одиниця зрікається всіх своїх самозаховавчих прав для добра-користи загалу. Вслід за цим, вся сила і всі права концентруються в руках загалу. Консеквенцією цього є те, що сувереном є лиш сам нарід, себто лише сам нарід є необграниченим паном свойого життя. Між загалом і одиницею нема ніякого посередника-судді. Суверена дійсно **не вяжуть ніякі закони, бо суверен-нарід сам собі творить закони.** Цей „абсолютизм до певної міри" народа-суверена умотивовує Руссо в той спосіб, що, мовляв, це є природне і зрозуміле явище. Нарід є сувереном, нарід є неограниченим паном, нарід впрочім сам собі шкодити не може. Рівнож каже Руссо, суверен мусить мати найбільшу силу-міць, щоби могти приневолити кожду одиницю до послуху державі і до ділання в користь загалу (а тимсамим в користь власну). Одиниця - громадянин всі ті права, якими він користується, одержує від держави. Так само каже Руссо, і приватну власність одержує одиниця-громадянин з рук держави. (У Локами стрічалися з поглядом, що приватна власність істнувала вже перед зорганізуванням держави).

Щодо суверенітету народа взагалі, то Руссо виразно говорить, **що нарід є необграниченим у своїй владі.** Він ніякої влади нікому не може передати, ані у виконуванню функцій суверена ніким не може заступатися, бо влада в даному разі є волею загалу, а волі не можна ані нікому передати, ані через нікого другого **проявляти!** Руссо збиває своїх попередників, речників права природи, які „доказували", що нарід передав себе під владу монарха і каже, що нарід не може позбутися свойого суверенітету. Вслід за цим, що нарід у виконанні своїх обовязків, як суверен, ніким не може заступитися, Руссо рішуче поборює конституційну монархію Монтескіє, де заступники народа, себто посли, є творцями закона. На думку Русса, **закон, не ухвалений народом, не є законом,** бо лище в безпосередньому проявленні своєї волі нарід дає свій власний вислів власної волі. Тут вказує Руссо на Анґлію і на примірі анґлійського парляменту доказує, що англійський нарід є справжнім рабом англійського парляменту.

Із повисше вказаного видно, що по думці Русса нарід сам без парляменту має творити закон. В дійсно демократичній державі, на думку Русса, парляменту не треба.

На цьому місці треба нам троха відійти від твору „Суспільний договір" і поставити собі ясно ось таке питання: **Чи нарід без парляменту може творити закони і яким робом?**

На думку Русса в маленькій державі може сам нарід на народних зборах творити закони. Це говорить Руссо на основі грецького державовідання, де ми бачили, що нарід сам безпосередно голосував над законопроектами і їх або одобряв або відкидав. Це так так звана демократія.

Якжеж нарід у великанській державі може бути безпосередно творцем закона? На це Руссо не дав нам відповіди, однак само життя дало нам вже примірів чимало, де нарід і в найбільшій державі може безпосередно творити закони. Це діється через **„Referendum",** себто голосування всіх горожан, та через **всенародню ініціятиву".**

Що таке „Referendum"?

Як пр. якась корпорація, себто екзекутива якоїсь корпорації, не може сама чи не хоче сама на власну руку чогось провести в життя, то вона (корпорація) звертається до своїх членів, щоби вони безпосередно голосували та приняли або відкинули якусь справу. В цьому випадку не екзекутива, ані не делеґати корпорації — **лише всі члени творять собі якусь норму, зобовязуючу цілу корпорацію.**

Так само в державних справах робиться на основі конституції. Примірово у Швайцарії, Австрії і Німеччині деякі закони ухвалює сам нарід через референдум. Референдум називається також **„плебісцит".**

Через референдум ухвалюється зміну конституції, затягнення якоїсь надзвичайної позички і т. п. Недавно в Німеччині через референдум порішено справу цісарських маєтків.

Народня ініціятива.

Якби горожане Швайцарії, чи Австрії, чи Німеччини забажали собі якогось закона, (пр. пенсії для старих), то вони це можуть зробити. Це діється так. Якесь означене число громадян збирає підписи за пенсією і вносить навіть законопроєкт до свойого правительства. Правительство, одержавши від громадян постуляти, дає проєкт закона під референдум і як більшість громадян заявиться за таким законом (пр. право на пенсію), то закон переходить в життя.

Із наведеного видно, що нарід може бути джерелом закона і може навіть обійтися без парляменту, як того домагався Руссо.

Воля загалу („volonte generale").

Руссо доказує, що нарід, як цілість, має спільну волю загалу, яка має у Руссо мало не божественне значіння. Ця воля загалу не є сумою поодиноких горожан; вона є волею народного орґанізму, як удуховленої цілости.

При творенні закона народом, на думку Русса, більшість рішає, бо меншість правдоподібно помиляється. Це твердження можнаби оспорювати.

Понимання закона.

Понимання закона виводить Руссо якраз із згаданої волі загалу. Закон це абстрактна норма, яка вяже кожного підданого (а заразом кожного співтворця тієї норми). В законі-нормі є відблеск, вислів волі загалу!

Сувереном є нарід, бо він творить закон. В монархістичній державі, виводить Руссо, монарх є слугою суверена-народа і тому нарід кождої хвилі має повне право усунути монарха. Король має лише мандат і той мандат (без огляду на те, чи володар провинився, чи ні) нарід-суверен має право відібрати — відкликати довірений мандат.

Руссова наука по питанню відкликання мандату, а вслід за цим і відвічальности монарха перед законом суверенного народа, мала великий вплив на хід французької революції, себто на увязнення, оскарження і покарання смертю Людвика XVI., 23. січня 1793 р. (більшістю одного голосу, 360—361).

Відношення Русса до релігії.

Руссо є віруючим чоловіком (теїстом), одначе релігію він розуміє инакше, як її загально розуміється. Поганські релігії вже пережилися, каже Руссо, а христіянізм є безперечно взнеслою релігією, колиби не його гонення за спасенням лише душі, не його підданчість Богу і не надто великий послух церковному начальству, що не надається до творення державного життя.

Держава, каже Руссо, повинна вдоволятися горожанською релігією (religion civile), на основі якої горожане повинні так поступати, щоби їхні вчинки були корисні для загалу і не шкідливі для держави. Позитивними даними релігії в розумінні Русса є: а) абсолютний послух і абсолютна пошана законам (сотвореним народом); б) стремління і пильнованння добра загалу та в) віра в одного творця, як основу моралі.

—о—

Довівши „Історичний розвій державної думки" до Монтескія, Русса і часів французької революції, ми на цьому закінчимо цю скромну розвідку, бо від французької революції, яка в умах людства жевріла цілими десятиліттями, на полі державовідання кристалізуються модерні поняття про нарід, державу і права людства, в чому і ми нині беремо живу участь.

(Кінець).

СКІЛЬКИ ПИЛУ І БАКТЕРІЙ Є У ВОЗДУСІ?

Найновіші досліди виявили, що один кубічний центиметер воздуха в отвертому просторі при гарній погоді містить 130 тисяч частинок пилу, а підчас дощу лише 32 тисячі. У зачинених кімнатах воздух виказував у середині кімнати 1.860 тисяч частинок пилу, а на стелі аж 5.5 міліонів в одним кубічнім цм. Зате гірський воздух є такий чистий, що примірово на шпилі Риґі (в Швайцарії) найшли лише 212 частинок пилу. В тісній звязи з містотою пилу є містота бактерій. У воздусі Південного Підбігунового моря нема майже зовсім бактерій. Крім богато додатнього ця недостача бактерій має одну уемну сторону, а саме утруднює дуже вигоювання легких ран.

ПОЗІР! ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Українська громада буде обходити торжественно память 10-літної річниці 1-го Листопада, як день повстання Української Держави й память борців, які полягли в боротьбі за волю укрнаїнського народу.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО ЛИСТОПАДА 1928 РОКУ

Рано в 9-тій год. розпічнеться ПОХІД, в якім возьмуть участь в такім порядку: Українська Банда під проводом гр. Січки, Шкільне товариство „Луг", Шкільні діти, за ними Сестрицтва, а відтак усі Братства і Товариства. Похід розпічнеться від Укр. Галі при Стейт ул. і буде продовжатися аж до церкви, де по Сл. Божій на дворі відправиться панахида за погибших українських героїв.

У вечер, в годині 6.30, розпічнеться

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

силами Тов. Боян і шкільного Тов. „Луг" під управою Й. Букати.

На святі будуть промовляти: Др. КЛОДНИЦЬКИЙ з Филаделфії і гр. ДЕМБІЦЬКИЙ.

Дохід з концерту призначено на інвалідів і У. В. О.

Згідно з ухвалою відпоручників Товариств і Братств проситься, щоби усі українські бізнеси в часі концерту були замкнені. — Комітет. 254,6

ПЕРШИЙ РАЗ! В ШИКАГО! ПЕРШИЙ РАЗ!

ДІТИ УКР. ШКОЛИ (НА САВТ САЙД — В GAGE PARK) ВІДСВЯТКУЮТЬ

ПАДОЛИСТОВЕ СВЯТО

І ДЕСЯТЬЛІТНУ РІЧНИЦЮ ЗДОБУТТЯ ЛЬВОВА

Буде концерт і представлення

'НА СТРІЛЕЦЬКИХ МОГИЛАХ

в 3-ох діях зі співами

В НЕДІЛЮ, 11-го ПАДОЛИСТА (NOVEMBER) 1928 РОКУ

В ГАЛИ ПУБЛИЧНОЇ ШКОЛИ GAGE PARK SCHOOL HALL,

55th and Rockwel Street. Початок в годині 3.30 пополудни.

Тікети вже можна дістати в Заряді і у дітей школи, а також при вході.

В представленню беруть участь 15 дітей і 3 старші особи: Д. Шумовський, П. Жовнірчак і К. Перхач. — Учитель школи: Стефан Мусійчук.

Українці! Коли хочете побачити гарне представлення перший раз виставлене на сцені, а в нім: співи, рідний наш цминтар, хрест і могилу Стрілецьку, коли хочете побачити, як Ляхи збиткуються над українськими дітьми в рідним краю і як діти шанують героїв Украниї, коли хочете почути найкращих пісень і декламацій наших дітей, то приходіть всі численно на це свято з діточками і знакомими! Не пожалуйте труду, бо цим додасьте заохоти Вашим діточкам до науки рідної української мови і пісні. Приходіть всі численно! За участь згори дякуємо. — ЗАРЯД ШКОЛИ: **Д. Шумовський, М. Гірняк, Д. Ґіжовський, В. Саган.** 254,61

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ЦЕНТР. ЗАПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ влаштовується в 10-літну річницю воскресення Західно-Української Держави

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1928 РОКУ

В АМАЛҐАМЕЙТЕД ГАЛИ (AMALGAMATED HALL), 476 N. CLINTON AVE.

в 7-мій год. вечером. — Вступ $1.00, 75 і 50 цнт.

Центр. Запомоговий Комітет постарався о богату програму, в котрій бере участь добре знаний український артист співак п. М. Зазуляк і український громадський хор.

Українці міста Рочестер! Поможіть гідно відсвяткувати сю важну памятку. Пригадується родичам, щоби не забули взяти дітий в шкільнім віці на те пропамятне свято. 254,6

Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКР. БРАТСТВО СВ. ВОЛОДИМИРА, ВІД. 130 У. Н. СОЮЗА

— урядкує —

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1928 РОКУ

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 7.30 вечером.

Вступ 50 центів. — Добірна музика.

Шановні Громадяни!

Отсим запрошується Вас із Вашими знакомими до численної участи в цім бали, де будете мати нагоду гарно забавитись в товаристві своїх знакомих. 254,6

За добру забаву ручить **Комітет.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО.

Десять літ минає сього року, як українські геройські війська своєю кровю здобували незавсиму українську державу на віками гнетеній галицькій землі. Хоча держава ця впала від нового окупацийного походу, то мимо сього спомин великого дня Першого Листопада во віки лишится памятним днем української історії.

Клівлендські Українці постановили відсвяткувати се свято концертом. Сей концерт ладиться на неділю, дня 4 листопада, в Українськім Народнім Домі при 14. вулиці, на 1. годину зполудня.

Комітет свята певний, що до свята причастні всі Українці й Українки, яким дорога визвольна боротьба нашого народа.

Теодор Папа,
Анна Скураткс,
Григорій Стефаник.

УКРАЇНЦІ ЦІКАВЛЯТЬСЯ СПОРТОМ.

В околиці Питсбурга зорганізовано так званий „Basket Ball League", котрого членами до сего часу є гуртки Українців-грачів з McKees Rocks, Ambridge, N. S. Pittsburgh і S. S. Pittsburgh. Ліга просить громадян з поблизких місцевостей, як: Carnegie, New Kensington, Buttler, McKees Port, Aliquippa, Jeannete, Latrobe і инших, заінтересуватись спортом і зорганізувати в себе поодинокі гуртки то є Basket Ball Teams, а відтак приступити до загальної організації.

Ціллю організації є: грати між собою і так вибрати що найлучших грачів з кождого гуртка, котрі відтак гралиб проти інших подібних грачів і тим способом вибрати своїх чемпіонів, як се роблять Американці і инші. Навіть в закарпатських Українців такі організації істнують.

Адреса Ліги:

88 Island Ave., Ext.
McKees Rocks, Pa.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Подається до відома членів Бр. Василія, від. 168, що літні мітінґи скінчилися та що тепер мітінґи будуть відбуватися в першу неділю по першім. Слідуючий мітінґ відбудеться в неділю, 4. листопада, в годині 3-тій пополудни, в гали, де звичайно. Проситься зійтись на сей мітінґ і свої залеглости поплатити. Також проситься принести по 1 дол. на Сиротинець за 1928 рік. Пригадується, що всі члени мають зійтись в годині 9.30 до галі, звідки підемо разом з другими братствами до церкви, щоби відсвяткувати 10-літну річницю проголошення независимости України. — Григ. Ґеба, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеться в суботу, дня 3. листопада, в У. Н. Домі, в годині 7.30 вечером. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — І. Ґенеґа, предс.; І. Кеценюк, кас.; К. Пілат, секр.

УВАГА! БРУКЛИНЦІ! УВАГА!

РІЧНІ ЗБОРИ

УКР. ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ, А. 14. Д.

— відбудуться —

В ЧЕТВЕР, 1. ЛИСТОПАДА с.р.

В ГАЛИ УКР. НАР. ДОМУ

101 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

На сі збори проситься всіх горожан прибути. На сих зборах буде вибір нового уряду, рівнож буде дебата, на кого маємо голосувати в надходячих виборах. **Початок зборів точно в годині 8-мій вечером.** 254-5

ЗА УРЯД:

Стефан Заблоцький, лідер.
Петро Дацко, предс.
Ілія Маник, секретар.

Батько побачив шкільний зошит свого синка і перелякався: На кождій сторінці є принайменше два-три „жиди" з чорнила. Деякі навіть похожі на Чорне море.

— Алеж сину! — скрикнув батько — як то можна поробити стільки плям з чорнила?!

— Дуже легко, тату, — відповідає синок — треба лише замочити перо глибоко у чорнило.

Babies Love It

For all stomach and intestinal troubles and disturbances due to teething, there is nothing better than a safe Infants' and Children's Laxative.

MRS. WINSLOW'S SYRUP

ПОЗІР! ROCHESTER! ПОЗІР

Перший український штор з жіночим одіннєм, під зарядом пані Ґрушецької, подає до відома Українцям міста Rochester, що з днем 1-го жовтня мій штор зістав перенесений до нового більшого льокалю під число

683 HUDSON AVENUE
(напроти Hudson Theatre).

Також повідомляю, що з нагоди дварічного існовання роблю

SPECIAL SALE

НА ДРЕСИ І КОВТИ.

ЦІНА НА ДРЕСИ БУДЕ $11.50 і $7.50.

Прошу скористати з нагоди і притім відвидіти мій новий штор. Прошу запамятати новий адрес: 252-4

P. GRUSHETZKY,
Dress Shoppe
683 HUDSON AV., ROCHESTER, N. Y.
Telephone: Stone 3057.

ТЕПЕР

знова

МАЄТЕ

НАГОДУ

вписатись до

УКРАЇНСЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ШКОЛИ

Новий курс вачнеться 15. падолиста. Вписи тревають від тепер аж до 30. падолиста.

Науку подаємо письменно, почтою, в укр. мові. Оплата мала, лише на кошт пересилки і друків.

Школа дає торговельне образовання і виучує на купців, купецьких помічників, склепових менаджерів і т. п.

Приймемо 100 нових учнів. **Пишіть сейчас по інформації на адресу:**

UKR. COMM. SCHOOL,
1434 N. LEAMINGTON AVE.,
CHICAGO, ILL.

Хв. Заряде! Пришліть сейчас докладні інформації про курси Укр. Торговельної Школи.

Імя і наз. ....
....
Адреса ....
....

ПОЗІР! NEWARK І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЮВИЛЕЙ ТОВАРИСТВА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, відділ 133 У. Н. Союза в Нюарку, Н. Дж.

— святкуватиме —

ДВАЙЦЯТЬЛІТНУ РІЧНИЦЮ СВОГО ЗАСНОВАННЯ

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1928 РОКУ

В ЧЕСЬКІЙ ГАЛИ „THE BOHEMIAN AUDITORIUM",

19th AVENUE & 17th STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7-мій вечером. — Вступ 50 центів.

ПРОГРАМА:

1. Гимн український .... Хор Тов. Боян
2. Вступне слово .... д. З. Літовиньский
3. Шалійте .... Хор Тов. Боян
4 Заповіт. Український Скиталець .... Деклямує д. С. Ґрентус
5. Сміло, други .... Хор Тов. Боян
6. Відчит .... д. О. Ревюк

д. Т. Каськів, управитель хору.

Впов. Родимці! Товариство Богдана Хмельницького запрашає Вас на цей ювилей до численної участи. Хто прийде не пожалує. Хор відспіває гарні кусники, почуєте гарні деклямації й гарні промови, а на останку танці докіль хто схоче. — **Комітет.** 254,6

ДО АМЕРИКИ! Без ріжниці, чи Ви є американським горожанином, чи ні, Ваша жена і діти можуть приїхати до Америки. То саме відноситься до фармерських робітників. Продаємо шифкарти до всіх частей світа. Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Споряджуємо контракти купна і продажі, повновласти і т. п. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів.

ДОЛЯРИ

пересилаємо до краю почтою і телеграфічно по дешевій ціні.

ЛОТИ І ДОМИ

продаємо по дуже приступній ціні в першій українській оселі НОВА УКРАЇНА, Н. ДЖ.

По близші інформації заходіть або пишіть до наших офісів:

THE GLOBE SERVICE CORPORATION

30 EAST 7th STREET, New York City. — 329 SO. 4th STREET, Philadelphia, Pa.

Корпорація є під зарядом директорів Українців знаних пп. Теодора І. Грицея з Філаделфії і Василя Загаевича з Ню Йорку.

Бюра знаходяться під зарядом предсідателя корпорації Теодора Грицея з Філаделфії, Па.

1918 ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ 1928

З нагоди 10-літнього істновання Січового Базару через цілий місяць ЖОВТЕНЬ є велика випродаж:

РЕКОРДИ 20%
КНИЖКИ 25%
ГРАМОФОНИ 20%
ЗВІЙКИ НА ПЯНО 20%
НОТИ 20%
ПЯНА 25%
РАДІЯ ВСІХ КОМПНІЙ 10%
МАШИНКИ (тайпрайтерс) ДО ПИСАННЯ 10%
ФОНТАНОВІ ПЕРА ВСІХ ВИРОБІВ 15%
СПЕЦІЯЛЬНО ВІКТРОЛЯ 8-12, котрої ціна $225.00, продаємо за $150.00 і 10 рекордів в додатку.
ВІКТРОЛЯ 8-35, звичайна ціна $300.00, в нас $220.00.

ВАМ оплатиться від нас купувати. Приходіть в Ню Йорку і з поза Ню Йорку. Ми висилаємо фонографи до всіх місцевостий, Вас ні цента більше не коштує. Відвідайте нас, отворено кождого дня і в неділю. Пишіть за катальоґами так: 237—

SURMA BOOK & MUSIC CO. (СІЧОВИЙ БАЗАР),
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

ХОЧЕТЕ ВИСТУПАТИ З ПАТРІОТИЧНО МОВОЮ НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ, КУПІТЬ СОБІ

ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ

о. М. КІНАША

Ціна книжки з пересилкою 1 доляр.

Замовляти:

Rev. M. KINASH, 347 GRIER AVE., ELIZABETH, N. J.

— або —

„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА ШИКАГО! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ НАЦ. ТОВАРИСТВ

відбудеться загальне українське національне торжественне відсвяткованне

СВЯТО ПЕРШОГО ПАДОЛИСТА

і 10-літної річниці здобуття Львова і проголошення Зах. Укр. Нар. Републики, получене з ВІЧЕМ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ПАДОЛИСТА (NOV.) 1928 РОКУ

У ВЕЛИКІЙ ГАЛИ ПУБЛ. ШКОЛИ „CHOPIN"-А.

Початок в год. 3.30 попол. — Вступ ВІЛЬНИЙ для всіх.

Головним бесідником буде д. Омелян Ревюк, редактор „Свободи" з Джерзи Сіті.

В програму входять: Найбільший хор в Шикаґо Боян під управою проф. Королишина; Укр. орхестра проф. І. Кобеляка; пані С. Цимбаліст, знана сопраністка; пан Костелюк, оперовий бас-баритон; діти укр школи з Савт Сайд ((GAGE PARK) і инші гарні точки.

Українці! Забудьмо в сей день на особисті політичні і релігійні непорозуміння! Зійдімся всі разом і віддаймо пошану Ґероям України, як личить культурному народови. Програма свята гарна і богата, якої ще в Шикаґо не було. — **Комітет.**

Увага! Ню Йорк, Бруклин і околиця! Увага!

ВИТАЙТЕ ОДИНАДЦЯТІ РОКОВИНИ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ!

ЗАХОДОМ МІСЦЕВОГО КОМІТЕТУ СОЮЗА УРО В НЮ ЙОРКУ

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО ЛИСТОПАДА 1928 Р.

(SUNDAY, NOVEMBER 4th, 1928)

ВЕЛИЧАВИЙ

КОНЦЕРТ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 7-мій ВЕЧЕРОМ.

ВСТУП 65 ЦЕНТІВ.

В програмі цього концерту візьмуть участь: Хор ім. Леонтовича при Укр. Роб. Клюбі, під проводом проф. Гайворонського; співачка М. Галіч, сопран; т-ка М. Дмитришина, альт; С. Горемика, барітон; тов. Гула, скрипкове сольо; т-ка А. Наконечна, альт; М. Галіч і М. Дмитришина відспівають дует; т-ка Оля Шопінська виступить з деклямацією; танцюристи з Укр. Спів. Кружка в Брукліні; колективна діточа деклямація і живий образ, в якім представиться картину підчас панування царату, підчас революції, а дальше через одинацять років Радянської Влади.

Сподіємося, що кожний свідомий робітник і робітниця не пожалюють часу прийти і спільно віддати пошану і честь поляглим борцям за Жовтневу революцію. 254,7

КОМІТЕТ.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

Stromberg-Carlson

Два Назвиська Дві Репутації на які можете певно числити STROMBERG-CARLSON, подивляючі електричні радія і стара звісна

$2 ТИЖНЕВО

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.

ВДОВОЛЕННЄ ГАРАНТОВАНЕ

ЛЕГКІ СПЛАТИ — ОБСЛУГА ДАРОМ

Прийдіть і подивіться ТЕПЕР.

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.

10th Street і Ave A.
New York City
